

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzijevišču, upravništvo v Marijanišču.

Cecilijino društvo v Ljubljani

bode imelo po § 14. svojih pravil

XIII. OBČNI ZBOR

v četrtek dné 23. novembra 1905.

I.

Ob devetih dopoldne slovesna sveta maša v frančiškanski cerkvi. Introitus, Graduale, Communio-gregorianski koral. Maša: Maks Filke op. 87. na čast Lurški Materi božji za mešan zbor in veliki orkester: violine, viola, cello, kontrabas, flavto, dva klarineta, dva fagota, dva rogova, dve trompeti, dve pozavni in pavke. — Ofertorij: Jos. Gruber op. 27. Veritas mea, mešan zbor z orkestrom. Ker maša sv. Klementa nima „Credo“, izvajal se bode isti po končani maši kot cerkvenoglasbena produkcija.

II.

Po sveti maši: V veliki dvorani knezoškofijske palače zborovanje, ki bode obsegalo: a) nagovor podpredsednikov, b) poročilo tajnikovo, c) poročilo blagajnikovo, d) poročilo glasbenega vodje, e) govor društvenega odbornika č. g. dr. Evgena Lampeta, f) volitev predstojništva po § 9. društvenih pravil, in sicer α) predsednika, β) tajnika, ki je obenem podpredsednik, γ) blagajnika, δ) glasbenega vodje in ε) drugih (4) odbornikov; g) slučajne nasvete.

III.

Ob poltreh popoldne v cerkvi presvetega Srca Jezusovega: Češčenje presvetega Rešnjega Telesa med petjem gojenk Lichtenturničnega zavračanja pod vodstvom mestnega učitelja g. Fr. Schiffrerja. Spored:

1. Antiphona iz ofertorija presv. Srca Jezusa, „Discite a me“ (Mihael Haller).
2. Offertorium: Afferentur regi (koralno).
3. Marijine pesmi:
 - a) Pribežališče grešnikov (Emil Hochreiter).
 - b) S svetlicami Te venčamo (P. Hugolin Sattner).
4. Obhajilne:
 - a) Knezi rajski prihitite (A. Foerster).
 - b) Med nami Jezus bivaš (P. Ang. Hribar).
 - c) Obhajilna (V. Goller).
5. Tantum ergo — Genitori (C. R. Kristinus) A-dur.
6. Laudate (iz Cecilije).

K zborovanju uljudno vabi vse društvenike, k cerkvenima slovesnostima pa sploh prijatelje cerkvene glasbe

odbor „Cecilijinega društva“.

V Ljubljani, dné 3. novembra 1905.

Študirajmo in gojimo tudi starejšo cerkveno glasbo!

VI.

Kake pa so harmonije v stari cerkveni glasbi? Dobili so se kritiki, ki so dejali, da ne najdejo v njej harmonij. Poglejmo! Palestrina in njegovi sovrstniki niso rabili mnogo različnih in kompliciranih akordov. To je res. Glavni trizvok in sekstakord sta pravzaprav edina akorda, s katerima so operirali. Kvartsekstakord, ki ga dobimo v tej glasbi, je le sekstakord s pridržano kvarto, ki se vedno pravilno razveže v terco navzdol. Te vrste akord je primeroma še precej pogost. Tem redkejši so septimi in drugi iz njega izpeljani akordi, ki jih pa skladatelji niso nameravali kot takih, ampak so le bolj mimogrede nastali iz samostojnega premikanja glasov. Zvečanih in zmanjšanih akordov samo po sebi umevno ne nahajamo, ker za take akorde kakor sploh za hromatiko ni bilo prostora v starih diatoničnih cerkvenih tonovih načinih. Iz vsega tega pa ne sledi, da v stari cerkveni glasbi ni harmonij. Ravno nasprotno! Uprav stari cerkveni diatonični tonovi načini omogočajo celo obilico najrazličnejših krepkih trizvočnih harmonij. V tem oziru naj se dandanašnja dur in mol kar skrivata pred njimi. Hitro in zanimivo se menjavajo harmonije pri starih mojstrih in napravljajo na poslušavce čudovit vtis. In kar gre starim skladateljem še posebno v hvalo, je to, da teh krasnih harmonij niso iskali na klavirju, kakor delajo tuintam dandanašnji notni postavljavci, ampak znali so zlagati kontrapunktično tako umetno in spretno, da so se jim melodije posamnih glasov kar takorekoč same spajale v najlepše akorde.

Da, v kontrapunktu so bili stari Palestrinovci mojstri prve vrste. Bili so v resnici glasbeni strokovnjaki, ki so izšli iz stroge šole in bili so obenem geniji. Obojega namreč je treba, da se ustvari kaj popolnega. Pa kljub svojim zmožnostim so se stari zatajevali pri komponiranju. Skromen je obseg njihovih melodij in skromni so motivi.

In če omenimo končno še to, da je cerkvena glasba alla Palestrina vokalna, a capella, t. j. pisana samo za človeška grla, torej za najplemenitejše, od Boga samega ustvarjene inštrumente, petem smo podali vsaj najglavnejše momente, ki priporočajo njen študij in njeno gojitev.

Cerkvena glasba Palestrinovega sloga je vzor prave cerkvene glasbe. Sveta je in umetna; to smo že pojasnili. Ona je tudi splošna (univerzalna); ni ne romanska, ne germanska, ne slovenska, ampak taka, da je prilagojena vsem narodnostim. Ona je zares klasična. Mnogo glasbe je že šlo tekom stoletij preko nje, pa se je razpršila in poizgubila; a ta je ostala v svoji veljavi in ostane, kljubujoč vsem izpremembam raznih glasbenih naziranj, vzvišena nad vsemi.

Poslušajmo še razne glasbenike in sicer glasbene kapacitete, kako so dijo o tej glasbi.

H. Kretzschmar piše v knjigi „Führer durch den Concertsaal“ (II. 1) na strani 131. sledeče: „Pripoznano sijajno partijo mašne literature v katoliškem bogoslužju tvorijo vokalne maše; v ožjem pomenu a capella maše, ki so nastale v veliki vokalni perijodi 16. stol.“ Na str. 132.: „Le v tej dobi, se zdi, da se kažeta cerkveni in umetniški ideal“. Lepo govori o Palestrinovi delih J. Sittard v „Compendium der Geschichte der Kirchenmusik“ na str. 115.: „Velike in vzvišene stoje Palestrinove skladbe pred našim dušnim očesom, in če se giblje tudi v najbolj zviti kontrapunktičnih oblikah, se giblje povsod z največjo prostostjo in neprisiljenostjo: iz vseh nam veje nasproti duh genijev . . . Ostanajo kot krasen spomenik človeškega duševnega življenja, in njih vrednost ne pobledi in ne zvane, dokler ostane kaka umetnost in dokler bo kaj ljudi, ki bodo, čeprav v sirovočutnem, le za zunanje dostopnem času, imeli odprto in toplo srce za preprosto, veliko in vzvišeno.“ Ambros pravi: „Palestrinova dela družijo najplemenitejšo obliko z najbogatejšim duševnim življenjem. Že konture posamnih glasov so čudovito lepe in fine; to je svet idealnih oblik, ki se odpre pred nami, če sledimo vsakemu posamnemu glasu noto za noto z očesom in duhom, in kaj šele, če poslušamo to nebeško blagoglasje njihovega soglasja.“¹⁾ Proske imenuje v predgovoru svoje „Musica divina“ staro cerkveno polifonno vokalno glasbo „poveličan koral“. Ko se je Witt že 30 let pečal s staro cerkveno glasbo, je rekel: „Moje navdušenje za popolna dela Palestrinovega sloga raste še vedno.“²⁾ Celó eden najmodernejših in največjih dramatičnih (inštrumentalnih) glasbenikov, Rihard Wagner se izraža takole: „Dela Palestrinova, njegove

¹⁾ Geschichte der Musik IV. str. 55.

²⁾ Dr. Walter: Dr. Witts Zeugnis für Palestrina und Orlando (Haberlov „Kirchenmusik“). Jahrbuch 1894, str. 48.

šole in njemu najbližjega stoletja tvorijo evet in najvišjo dovršenost katoliške cerkvene glasbe.¹⁾

Navedli bi lahko še mnogo takih in enakih izrekov od Liszta, Bellermana, Hallerja, Tinela, kakor tudi od raznih glasbenih estetikov itd. Vendar naj zadostujejo omenjeni. Kdor ima zdravo pamet, jih razume, in komur ne manjka dobre volje, bo delal v tem oziru po najboljši svoji moči.

(Konec prihodnjič.)

St. Premrl.

Jurij pl. Slatkonja.

(Spomini na znamenitega rojaka in slovečega glasbenika.)

Spomenik je vzidan v cerkev sv. Štefana na Dunaju,²⁾ kjer tudi počivajo njegovi telesni ostanki.

To so suhi podatki, preprost okvir delavnega življenja in neprestanega delovanja, kakor nam ga je ohranila zgodovina na preperlem pergamentu po zaprašenih arhivih. Ali ob teh spominih se nam porajajo razna vprašanja, katerih bi se radi vsaj deloma dotaknili, da bode ta črtica dobila zadovoljivo lice.

Kako je zašel Slatkonja na Dunaj? Kako na dvor cesarja Maksa I.?

Da je kranjska duhovščina čestokrat služila deželnim knezom ob raznih srečnih in nesrečnih dogodivščinah, za to nahajamo v prejšnjih stoletjih zgledov v izobilju. Prav tako si moramo tolmačiti tesno zvezo Slatkonja s cesarjem: našli sta se dve sorodni duši, težeči po istih vzorih, po istih ciljih. V tem pogledu naš pisatelj kaj markantno opisuje značaj Maksimilianov. Za kulturno življenje — pravi — zlasti pa za gojitev umetnosti in slovstva, pomenja osebnost Maksimilianova ognjišče na centralnem Dunaju. Bil je izredno duhovit: ostrega in bistrrega razuma, spomina, ki ni nikdar kaj pozabil; iznajdljiv je bil brez primere, vztrajen v zasledovanju svojih načrtov, dosleden in logičen v njih izpeljavi. In na tega moža je plodonosno vplival iz Italije vedno odločneje nastopajoči humanizem, osvoboditelj od poprejšnje meglenosti in mrklosti. Maksimilian, uren in ognjevit, jako podjeten in pazljivo zasledujoč duševne težnje svojega časa, zlasti pa svojega naroda, zmožen več jezikov, je bil novim vplivom jako dostopen in je postal najznamenitejši mecen humanizma v Nemcih.

A ne le, da je teoretično pripadal novi, svobodnejši struji, tudi na prakso jo je želel preložiti. Zlasti se mora to trditi o glasbi. Maksimilian je imel pristno humanistično-veselo naziranje o življenju; sviranju in petju, plesu in veselicam je bil naklonjen in prijatelj slavnostnim na-

¹⁾ R. Wagners Schriften, II. B., str. 335.

²⁾ Knjiga, po kateri smo posneli te životopisne podatke, ima na koncu po fotografiji napravljen portret Slatkonjev, kakršen je vklesan v grobnem spomeniku pri sv. Štefanu. Na resnobnem, izrazitem obrazu ima mitro, v desnici pastirsko palico, v levici knjigo, na prsih škofovski križ; odet je v škofovska oblačila.

stopom. V zvezi besede z melodijo je izkušal poživiti ideal klasične dobe. In za to je pokazal zmogljivost kot malokdo njegovih sodobnikov. Sam glasbeno nadarjen in naobražen, je posegel v bistvo, zlasti pa v tehniko glasbe in glasbenih orodij...

Ta vladar je odločilno in uspešno vplival na zavod, ki se je za njegove vlade prav posebno razvil. V mislih imamo dunajsko dvorno kapelo.

Kaj je dvorna kapela?

Dvorna kapela je izza starodavnih časov in iz grajske kaplanije nastali duhovski zavod.

Pod vojvodom Rudolfom IV. Ustanoviteljem so namreč v dunajskem gradu (Burg) priredili novo, večjo kapelo, v kateri se je imela opravljati služba božja. Vsako soboto so bile pete večernice, vsako nedeljo pa peta maša. Pri tej kapeli je služboval samo en kaplan. Dolžnost mu je bila, da je pridobival primernih pevskih moči. Tako se je godilo še leta 1357. Ne prav dve leti kasneje pa je dvignil to kapelo Rudolf IV. do kolegiatne cerkve. Mesto kapelana (nekdanji rector capellae) nastane sedaj prošt s 24 kanoniki; mej njimi se imenuje eden „cantor“ (pevec), eden pa „custos“ (varih), ali ta korporacija se je pozneje (l. 1365.) preložila k sv. Štefanu in dvorna kapela je ostala zopet privatna grajska kapela. Prvi dvorni kaplan je bil obenem najvišji cantor in pevovodja. On je oznanjal pevcem naročila z dvora, je prevzemal denarje ter jih delil med pevce in nadzoroval zbor tudi na polovanju. Vendar pa ni imel oblasti, da bi bil kaj samostojno ukrenil. Njegovo torišče je bilo liturgičnega, ne pa glasbenotehničnega značaja.

Take razmere so vladale pri dvorni kapeli do l. 1498. (Konec prih.)

Nove orgle.

I. V Šmihelu.

Šmihelu pri Novem mestu je postavil gosp. A. Mayer iz Feldkirch-a nove orgle. Podpisanec jih je ogledal 28. septembra in izročila „Glasbeniku“ oceno.

Dispozicija.

I. Manual.

1. Principal 8'
2. Gamba 8'
3. Bordun 8'
4. Flauto dolce 8'
5. Octav 4'
6. Rauschquinte 2²/₃'

II. Manual.

7. Salicional 8'
8. Lieblich Gedeckt 8'
9. Dolce 8'
10. Voix coel. 8
11. Traversflöte 4'

Pedal.

12. Subbas 16'
13. Cello 8'

Sklepi: Manualni II—I. Suboktava II—I. Superoktava v I. manualu. Pedalni: I. in II. man. k pedalu, pedal k I. manualu.

Zbiralniki: p., mf., f., tutti.

Omara je ostala stara, samo da je pomaknjena nazaj, spredaj pa je igralnik. Letá je zelo majhen, klaviatura dunajska, zelo pripravna, registri nad II. manualom v podobi

belih deščic; spodnji del odpira, gorenji zapira; zbiralniki so pod I. manualom. Tipke pedalne klaviature so okrožene, meh na dnu orgel je „Kastenbalg“ brez gub. Piščali so prav lepo razvrščene, material najboljši.

Spremeni so izborni karakterizirani. „Principal kremenit, Gamba zelo režoča, Bordun poln, okrogel, Salicional kot vodnik drugega manuala širje intoniran, flauti se razločujeta, pa skoro premalo, Dolce prav nežen, Subbass poln, voljan, Cello kakor mora biti, Rauschquinte zelo bleščeča. Pri igralniku glasovi udarjajo na ušesa; kdor hoče prav slišati, mora v cerkev. Intonacija postaja v basu močnejša in tako odgovarja vsak glas točno. Po superoktavi se spremeni vsak spremen I. man. v 4', nedostatek je pa, da ni izpeljana še za 12 tonov. Tudi bi bilo bolje, da gre klaviatura v manualu do g. Tremolo v Voix coel. ni cerkven, zato naj izgine iz orgel. Sploh bi bilo prav, da se izključi iz vseh orgel vsak alteriran spremen, bodi že Voix coel. ali Unda maris ali tremolo. Pedal se lahko igra z levo roko v I. manualu, a pravo orgljanje to ni, marveč klavirska igra.

Splošna sodba se glasi: Mayerjeve orgle so orgle prve vrste. Vse je premišljeno, solidno, umetnostno. Posebno zadovoljuje meh, ki je s kanali vred tako izborno zgoščen, da pada komaj poznatno, ako se napolni. Dobro bi bilo, da domači mojstri proučijo in vpeljejo ta zistem. Glas orgel je nekako metalichen, energichen, duhovit. Delo je naravnost elegantno v celoti in detajlu in stane 4600 kron. Vožnjo, postavljanje, hrano nosi mojster, župnik ima vsprejeti samo ključ. Tako je prav.

P. Hugolin Sattner.

II. V Št. Juriju pod Taborom na Štajerskem.

Koncem septembra t. l. je mojster Jos. Brandl iz Maribora postavil zopet nove orgle v župni cerkvi Št. Jurija pod Taborom. Dispozicija je sledeča:

I. Manual.	II. Manual.
1. Principal 8'	8. Flauta 8'
2. Gamba 8'	9. Salicional 8'
3. Gedeckt 8'	10. Viola 4'
4. Wienerflöte 8'	Pedal.
5. Oktava 4'	11. Subbass 16'
6. Salicet 4'	12. Cello 8'
7. Mikstura 2 ² / ₃ '	
(3-vrstna)	

Registri se odpirajo in zapirajo z dotikom tipk nad II. manualom; poleg teh tipk so tipke za sklepe: 1. Manualni sklep, 2. pedalni sklep I. man. k ped., 3. pedalni sklep II. man. k ped., 4. superoktavni sklep v I. man., 5. suboktavni sklep v II. man., 6. superokt. sklep I. man. k pedalu.

Med I. in II. man. so na deščici zbiralniki: MF, F, FF in iztikalec zbiralnikov.

Poleg tipk za registre se nahaja še iztikalec (mehaničen) za registre. Napravljeno je tudi avtomatično reguliranje pedala, kadar se rabi zbiralnik FF.

Cevna pnevmatika je torej dobro izrabljena. Intonacija je primerna in karakteristična, orgle za cerkev primerno močne. Tudi zunanost orgel je z umetniškim okusom izvršena ter se harmonično poda v celoto te izredno krasne, vseskozi umetniški stavljene in okrašene cerkve.

Marljivi organist in zborovodja s svojim zborom kakor tudi vsi farani bodo imeli gotovo obilo veselja z lepim in solidnim delom.

S. S.

III. V Čakovcu na Ogrskem.

Samostanska in obenem župna cerkev v Čakovcu, v kojega okolici žive sami medjimurski Slovenci, čeprav je trg sam ves pomadžarjen, je dobila dragocen glasben instrument; mariborski mojster Josip Brandl je meseca avgusta postavil tamkaj kot opus 43 orgle z 20 spremeni, ki so:

I. Manual.

1. Bordun 16'
2. Principal 8'
3. Salicional 8'
4. Gedeckt 8'
5. Gamba 8'
6. Gemshorn 8'
7. Trompete 8'
8. Oktav 4'
9. Flauta 4'
10. Muxtur 4 f. 2²/₃"

II. Manual.

11. Geigenprincipal 8'
 12. Flöte harmonique 8'
 13. Lieblich Gedeckt 8'
 14. Aeoline 8'
 15. Viola 4'
 16. Waldflöte 2'
- Pedal.
17. Subbass 16'
 18. Violin 16'
 19. Oktavbass 8'
 20. Cello 8'

K tem pridejo sklepi: 1. Pedalkoppel, I. man. k pedalu, 2. Pedalkoppel, II. man. k pedalu, 3. Mannalkoppel, 4. Suboktavkoppel, II. man. k I., 5. Superoktavkoppel, man. k pedalu, in 6. Superoktavkoppel v II. manualu.

Zbiralnike, ki se nahajajo na deščici med I. in II. manualom, imajo orgle sledeče: 1. Streicherchor, 2. Piano, 3. Mezzoforte, 4. Forte, 5. Tutti, (6. Auslöser) in 7. samostojen Trompetenausschalter.

Zistem: stožci s cevno pnevmatiko. Igralnik, ki ga je mojster sam konstruiral, je velezanimiv in vreden, da ga nekoliko opišemo. Nad II. manualom so za registre mesto vlakov vodoravne tipke, ki se potisnejo spredaj navzdol, nad njimi pa imena spremenov. Na levo od teh tipk je mehanična priprava, s katero se mahoma odpravi vsaka ročna registracija. V vertikalni deski nad temi tipkami je pa v celi njeni širokosti ozka steklena plošča, za katero se navadno ne vidi ničesar; kakor hitro pa potegneš, oziroma potisneš kak register, skoči hipoma nad istim barvna ploščica kvišku in se prikaže za steklom nad dotičnim imenom. To je posebno važno pri rabi zbiralnikov, da pri vsakem takoj zaznaš, katere spremene obsega ta ali oni zbiralnik.

Druga moderna in zelo praktična stvar za organista je takozvana avtomatična regulacija pedala; nje bistvo je v tem: če pritisneš zbiralnik „Tutti“, je pedal primerno prvemu manualu zelo močan; ako pa hočeš preiti naglo na II. manual, je pedal mnogo premočen, tako da moraš najprej zbiralnik Tutti odpraviti. Zdaj tega ni treba: kakor hitro se dotakneš le ene tipke II. manuala, se pedal sam regulira, da je primeren jakosti II. manuala; in če se vrneš nazaj ter pritisneš le na eno tipko spodnjega manuala, se pedal takoj oglasi v vsej svoji moči. — „Rollschweller“ omogoči crescendo in decrescendo v lepem stopnjevanju.

Pneumatika deluje hipno, boljše ko pri vseh dosedanjih Brandlovih delih. Nad vse interesantno je opazovati, kako mnogostranski v takem modernem igralniku — kaj šele v celih orglah! — pneumatika deluje; in vse se mora izvršiti v trenutku.

Intonacija posameznih spremenov je zelo srečna, vsak ima svojo lastno barvo, ki je pri nekaterih izredno karakteristična. Omenim le polni, a ne premočni principal, gambo, Gemshorn, Aeoline, Waldflöte.

Kakor zelo lepa renesančna omara, tako so tudi vsi posamezni notranji deli orgel izdelani ne le zelo solidno, kar velja zlasti o mehovah, ampak tudi elegantno, tako da jih je veselje ogledovati. Še bolj veselo pa je poslušati njih glas v vseh mogočih stopinjah jakosti, od srebrenočiste Aeoline, ki razliva glasove po cerkvi, kakor bi se igrali v noči v valovih lunini žarki, do Pleno, ki tako impozantno ovladuje srednjeveliko, a lepo cerkev.

Take orgle pojo res slavo svojemu mojstru, ki tako vsestranski napreduje.

Fr. Sal. Spindler.

Dopisi.

Metlika. — Gospod urednik! Skoro poteče leto, odkar niste dobili od nas nikakega dopisa. Torej prosim, dovolite mi, da jaz sedaj opišem tukašnji zbor in njega petje. Zbor obstoji iz 17 sopranov, 15 altov, 9 tenorov, 6 basov, torej vsega skupaj 47. Nekaj jih je

odstopilo, a takoj se je nadomestilo z novimi, kateri se prav pridno udeležujejo vaj. Dne 10. septembra so obhajali belokranjski mladeniči Marijinih druž, svoj shod pri Treh farah. Mladeniči so bili iz sledečih župnij: Metlika, Radovica, Suhor, Semič, Černomelj, Dragatuš. Iz Metlike je šla procesija proti Trem faram med krasnim petjem moškega zbora. Pri Treh farah jo bila slovesna sv. maša, pri kateri se je pelo sledeče:

Introitus, graduale, Offertorium, Communio koral. Maša: St. Ludwigs-Messe von Zangl, op. 59. Tantum ergo in Genitori p. Angelik Hribar. Nazadnje pa himno metliške Marijine družbe, zložil Alojzij Mihelčič.

Po cerkvenem opravilu je bil skupni obed, pri katerem so se pele slovenske narodne pesmi iz pesmarice; in udarjali so tamburaši na tamburice. Petje in tamburanje je bilo pod spretnim vodstvom znanega pevovodja gosp. Al. Mihelčiča. Kot sem čul, pejejo se latinske maše od sledečih skladateljev: A. Foerster Missa S. Ceciliae. Zangl, S. Ludwigs-Messe. J. Lavtižar, Missa op. 1. Ign. Hladnik maša sv. Družine. Schweitzer, Kind Jesu Messe. Requiem pejejo se: Koralni, Hladnikov, Al. Mihelčičev. Slovenske pesmi pejejo se raznih skladateljev: P. H. Sattner, P. A. Hribar, A. Foerster, Fajgelj, Hladnik, Ferjančič, Kimovec, Pogačnik, Al. Mihelčič, Premrl, Ribar, A. Vavken; posebno peje se pa Cecilija in zbirka Slava Jezusa, ured. P. H. Sattner. Kot mi je znano, se glede pesmi ravna zelo strogo ter se ne peje javno, dokler ne gre precizno. O tem zboru so že razni tuje in strokovnjaki izrekli javno pohvalo. Toliko za sedaj, prihodnjič Vam pa poročam iz kakega drugega kraja.

J. Tomažič.

Razne reči

— Filkejeva Lurd-maša op. 87. Letá maša se bo izvajala o priliki obnega zbora v frančiškanski cerkvi. Bodi dovoljeno, da o njej nekoliko opomnim. Maks Filke je stolni kapelnik in Vratislavi (Breslau) v Pruski Šleziji in je učence rezenske šole. Začetkom svojega delovanja je skladal vokalne maše, n. pr. znano „Missa brevis“. Kmalu pa jame zlagati maše za orkester: Missa v D-Dur, na čast sv. Antonu Pad., Missa v G, v Es, v E-mol, i. t. d. Mojster je v instrumentaciji, varuje se prevelike mehkobe, velikan je v efektu. Vendar ga je orkester privedel do skrajnosti, kamor še sme cerkvena glasba. Nemci sicer obsojajo to mašo kot preveliko koncesijo orkestralni glasbi, ker se strogo drže esketičnega samozatajevanja v cerkveni glasbi. Marsikatera skladba je silno siromašna v iznajdbi, v čustvovanju, v tehniki, vendar ji pritisnejo znak „cerkvenosti“. Ocene so včasih take, kakor bi bil resničen stavek: Kar je lepega, ni za cerkev.

Resnica pa je in mnogi kritiki priznavajo javno, da Filke kaže v tej maši neizmerno globok čut in umetniško znanje. Polne harmonije, bogat, najkрасnejših modulacij in pridržkov, originalni ritmi na homofonni in harmonični podlagi razveseljujejo uho in srce. Filke seveda hodi svoja pota, a poštena pota, stoji na stališču sedanje umetnosti, sedanjih pridobitev in zakaj bi se sramoval? On ni mnenja, da se preko skladateljev 16. stoletja (Palestrina) ne sme naprej. Nekateri stavki, n. pr. Credo in Benedictus vzbujajo sicer dvome o cerkveni umetnosti dela, a maša naj se presodi v celoti. Besedilo je popolno, orkester ga ne zatopi. Besedilo ni glasbi za šablono, marveč pride do popolne liturgične veljave.

Filkejeva maša se more izvajati le tam, kjer je na razpolago dober mešan zbor in velik orkester. Ž njo se hoče podati udeležnikom prilika, da čujejo enkrat tudi kaj večjega in se divijo nad umetniško glasbo. Torej Bog daj srečo!

— Vabilo k odborni seji „Podpornega društva organistov“, koja se bode vršila na dan sv. Cecilije t. j. dne 22. nov. t. l. ob 1 uri popoldne pri gosp. Škrabarju, posestniku in organistu v Grižah. Dnevni red: a) Kaj ukreniti, da se društveno stanje prej ko mogoče izboljša? b) Kako dobiti novih udov, oziroma k društvu izvabiti one gospode organiste, ki so bili do sedaj odsotni? c) Katerega organista naj odbor na novo službo priporoči, ako se jih večje število oglasi? d) Koliko podpore se naj podeli rednemu udu, ki bode zanjo prosil. e) Razni pomenki, oziroma pogovor, kako naj bi se „Cerkveni Glasbenik“ med vse ude imenovanega društva razširil in prinašal društvu poročila.

Celje, dne 4. listopada 1905.

Karol Bervar, predsednik.

Na znanje!

Hochreiterjevimi Marijinim pesmam je oskrbel č. p. Hugolin slovensko besedilo; kdor ga želi, naj se obrne pismeno nanj. Rad dá na razpolago katerokoli izmed 12 pesmi, ali vse.

Današnjemu listu je pridejana II. števil. prilog.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.